

Wo stawiznach Serbskeho Sokola tež w pólsčinje ...

ZESZYTY ŁUŻYCKIE

TOM 22/23

WARSZAWA 1998

Na mjezynarodnej konferency „Sokoł, jeho nastaje, wuwice a wuznam“ wot 11. do 14. septembra 1997 mjeješe Timo Meškank přednošk na temu „Sokołske hibanje a Łužicy Serbja“. Serbski original smy w Sokołskich Listach č. 4/1997 wozjewili. W Praze bě Timo Meškank w českej rěči referował – wo přeložk bě so Jiří Mudra postarał. Česki tekst bu tež w zběrce wo konferency wozjewjeny – knihu smy w Listach č. 6/1998 předstajili. A w česčinje wozjewi so tekst tohorunja we wokolniku Kanadiskeho Sokola „Kanadský Sokol“ w septemberskim wudaču 1999 – wo tym smy w Listach č. 5/1999 informowali. Nětko smy ze zapozdženjom do rukow dóstali hišće tekst w pólskej rěči: W zešiwkomaj 22/23 we Wařawje wuchadźaceho rjadu „Zeszyty Łużyckie“ zeznajomeja so pólscy čitarjo ze stawiznami našeho Serbskeho Sokola. Ewa Siatkowska bě so wo přeložk postarała. Přidatej stej zjimanje w němčinje kaž tež dodawk wo znowazaloženym Serbskim Sokole a wo nowowudawanju Sokołskich Listow – Timo Meškank bě jenož wo Sokole hač do jeho rozpušćenja w léce 1933 referował. Wjeselimo so, zo předleži Meškankowy tekst we wjacorych rěčach a zo bu we wjacorych krajach wozjewjeny! *Mikra*

Wo Serbskim Sokole w pólskej nowinje

ZAŁOŻONY w 1932 r.

ISSN-1233-1333

Sokół Pomorski

Organ Dzielnicy Pomorskiej
Związku Tow. Gimnastycznych „Sokół” w Polsce

W organje „Sokół Pomorski“ namakachmy powěc wo dźěle našeho Sokola a wo zwiskach mjez pólskim a serbskim sokołskim zwjazkom.

Serbski Sokół

Serbski Sokół w Budziszynie na Łužycach w Niemczech prowadzi utrwalanie i pielęgnowanie serbskiej kultury. Druh Mirosław Krawc prowadzi korespondencję z ZTG „Sokół” w Polsce. Otrzymujemy pismo „Sokołskie listy”.

Smjeć ☺ so směš...

„Zatrašne, sym swoje karty zabył“, praji serbski koparski sudnik do zakopa swojemu pobočnému. „To ničo njewadži! To pokazaš při žoltej swoje zuby a wusunješ při čerwjenej jazyk.“

Džěci hraja na dróze kopańcu. Wosomlěny Jan třela jedne wrota za druhimi. Přihladowar woła maleho třelca k sebi a poskići jemu titku placow. Na to Jan: „To njemóžu brać. Sym a wostanu amater!“

(Podał Pěšo)

SOKOLSKIE LISTY, wokolnik Serbskeho Sokola z.t.
Zamołwity redaktor: Mikławš Krawc

Ze sokołskeje protyčki 2000

- 4.3. sokołski volleyballowy turněr w Radworju
- 30.3. 90. posmjertne narodniny Józefa Nawki
- 10.4. 100. posmjertne narodniny Jurja Žura-Ralbičanskeho
- 30.5. 20. posmjertniny Gustawa Janaka
- 2.-4.6. zlět pólskeho sokołstwa w Bydgoszczu
- 13.6. 100. posmjertne narodniny Měrčina Nowaka-Njehorńskeho
- 27.6. 50. posmjertniny Franca Natuša
- 30.6.-2.7. XIII. wšosokołski zlět w Praze
- 9.12. 80. rónnica založenja Serbskeho Sokola
- 15.12. 90. posmjertne narodniny Pawoła Sołty-Róženčanskeho

Nowe sobustawske wupokazy Sokola

Čłonojo-jednotliwcy, přistupjene jednoty resp. skupiny dóstanu nowe sobustawske wupokazy. Na nim su daty čłona/čłonow, mjeno třěšneho zwjazka Domowiny, w srjedźišću mjeno SERBSKI SOKOL jako zapisane towarstwo (z.t.) z podkładženym symbolom Sokola a na stronje serbske barby. Wosebite rubriki k wobkrućenju zapłačeneho sobustawskeho přinoška njejsu předwizane.

DOMOWINA - Zwjazk Łužiskich Serbow z.t.

Sobustawski wupokaz
SERBSKEHO SOKOLA z.t.

jednota/towarstwo _____

mjeno, předmjeno _____ w _____

narodzeny _____

podpismo: _____

SOKOLSKIE LISTY

Sokoł na cyłym swěće

Na lětuši XIII. wšosokołski zlět njeprjědu do Prahi jenož sokołjo z Českeje, ale tež delegacije z druhich krajow. To budu w mnohich padach čescy wupučowarjo resp. jich potomnicy, žiwi na wšěch kontinentach. Budu pak to tež zastupjerjo sokołskich zwjazkow w słowjanskich krajach, kotraž so po českim přikładze wot lěta 1862 založowachu. W Stadionje Rošickeho wuhladamy mjez druhim nastup chorhojnikow – tak kaž w léce 1994 składnostnje XII. wšosokołskeho zléta na wulkim Strahovskim stadionje. 1994 bohužel zastupnik našeho Serbskeho Sokola sobu njenastupi, za to pak wobdžělštaj so Gerat Hendrich a jeho syn Kito na konferency Swětowego sokołskeho zwjazka. Cyle wěsće dopominaja so čłonojo w léce 1993 znowazaloženého Serbskeho Sokola a z nimi čłonojo Slepjanskeho folklorneho ansambla, Smjerdžečanskeje rejwanskeje skupiny kaž tež Sprjewjenjo na wulki swjedženski čah po Praze na wonym 3. juliju 1994. We wulkej swójbje soko-

łow z cyleho swěta so derje čujachmy, přihladowarjo nas entuziastisce witachu, nam přikleškowachu, nas z „Nazdar!“ strowjachu. Při nastupje na Václavskim náměstě zaměstnichu nas najprjedy za sokołami z Kanady, potom pak pochodowachmy po měsće mjez delegacijomaj ze Šwedskeje a Pólskeje, za pólskimi kročachu potom sokołjo z Ruskeje.

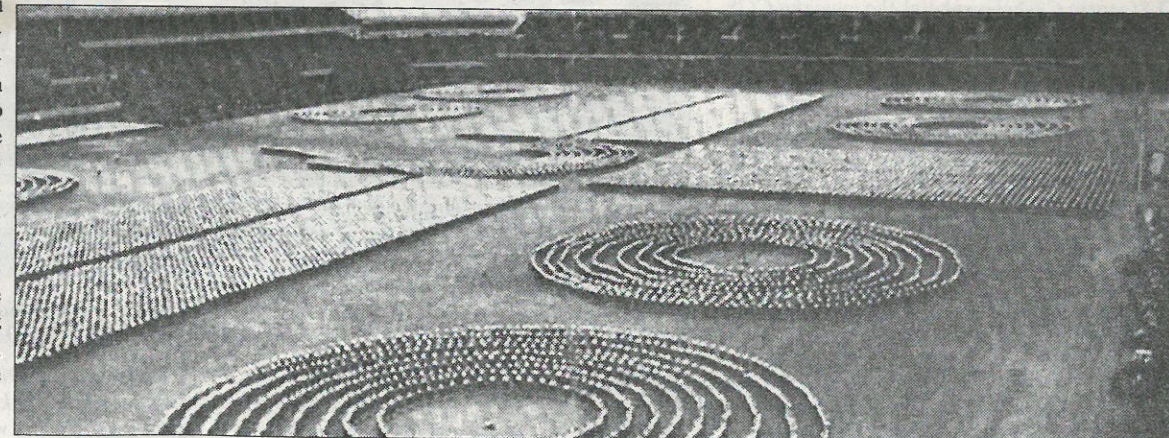
Bližacy so XIII. wšosokołski zlět je nam nastork, jónu bliže předstajeć, kak je so sokołske hibanje po cyłym swěće rozšěrjało a kajke struktury džensa ma. Zložujemy so při tym wosebje na wozjewjenja z časopisa Českeho sokołskeho zwjazka (ČOS) z mjenom SOKOL.

W čisle 10/1999 pisaše so wo rozroscě sokołskeho hibanja mjez druhim takle: Po založenju přenjeje jednoty Sokola w Praze w léce 1862 založichu so bórže dalše jednoty w kraju a wukraju. Sokołske zwjazki nastachu 1863 w Chorwatskej, Serbskej a Słowjenskeje, 1865 w USA, 1866 w Awstriskej a Šwicarskej, 1868 w

Pólskej, 1870 w Ruskej, 1879 w Boharskej, 1889 w Němskej, 1892 w Francoskej, 1896 w Madžarskej, 1903 w Jendželskej, 1910 w Danskej, 1911 w Kanadze, 1924 w Brazilskej, 1927 w Rumunskej, 1934 w Belgiskej, 1943 w Indiskej, 1947 w Malaysiji, 1948 w Italskej, 1950 w Awstralskej, 1952 w Šwedskej, 1957 w Marokku, 1972 w Južnej Africe, 1973 w Hollandskej a skónčnje 1992 po rozpušćenju ČSR tež w Słowakskej. Štož němsku sokołsku organizaciju nastupa, dyrbi so rjec, zo so wona wot fašistow zakaza a hakle w léce 1948 znowa nastaje. Škoda wšak je, zo so w mjenowanym aritklu „Slety a zahraniči“ („Zlěty a wukraj“) awtora dr. J. Jungmanna njenaspomnja, zo bu w léce 1920 naš Serbski Sokol založený a po jeho rozpušćenju w léce 1933 hakle 1993 wozrodženy.

Dr. Jungmann pisa w swojim nastawku wo historiskim pozadku wutworjenja sokołskich zwjazkow zwonka Českeje. Rozrost sokołskeho hibanja ma so wusko z towaršnostnymi poměrmi w něhdyšej rakusko-wuherskej monarchiji widjeć, runje tak z poměrmi w Českosłowakskej po jeje nastaju w léce 1918. Kaž z našeje Łužicy, tak wupušćowachu mnozy Češa a Slowacy w zašłym lětotku ze socialnych přičin swoju domiznu. W našim lětotku pak běchu to wosebje politiske přičiny. Tajke sylne emigraciske doby běchu po nastupje fašistow w léce 1933 w Němskej a wosebje za čas okupacije 1939-45, po přewzaču mocy přez komunistow w léce 1948 a po poražce Praského nalěca přez wojska Wařawského zřěčenja w léce 1968. W artiklu „Zlěty a wukraj“ pak so wuzběhuje, zo njezabychu emigrancu ani na swoju domiznu ani na swoju rěč. Dopokazy toho su wšelakore. Tak je z dobrej tradiciji, zo přijědu ze wšěch kutow swěta domoj na wšosokołske zléty: „Nimale wšitke tute jednoty so prawidlownje ze swojimi delegacijami na Praskich wšosokołskich zlétech wobdžělachu. Su stajnje najwutrobnišo witanne. Jich přítomnosť a pokazki zwučowanjow potwjerduja njewustawacu a zaměrnú džělawosć a lubosć k starej domiznje.“ Wupučowarjo a jich potomnicy w nowej domiznje „maj swoje sokołownje, sokołske domy, přewjeduja zléty, hačkuli w mjeńšim rozměru hač doma, wěnuja so kulturnej činitosći, njespušća swoju maćerščinu ...“

Mikławš Krawc

Swětowy zwjazk sokołstwa – tradicija a přitomnosť

Sokol je woprawdže swětowa organizacija. W léće 1908 nasta w Praze „Słowjanske sokołstwo“ (SSS), kotryž zjednoči sokołske organizacije na zemi Rakusko-Wuherskeje a Balkana. Jako woswjeći Sokoł swoju 50. rōčnicu w léće 1912, sta so VI. wšosokołski zlět tež z 1. zlětom słowjanskeho sokołstwa. Na njón přijědžu delegacije sokołow z Pólskeje,

Pomník Miroslawa Tyrša, založičela Sokoła, w Praze.

Zajimawostki ze sokołskeho swěta

□ Kanadiski časopis „Kanadský Sokol – Canadian Sokol“ ma w kōždym čísle přehlad wo džensnišich sokołskich zwjazkach na swěće. Mjenuja so aktiwity w Kanadze, Argentinskej, Awstralskej, Francoskej, Němskej, Južnej Africe, Šwedskej, Šwicarskej, USA, Čěskeje, Słowakskej, Chorwatskej, Pólskej, Ruskej, Serbiskeje, Słowjanskeje a Ukrainje. To tež rěka, zo w někotrych krajach, w kotrychž bě něhdy sokołski zwjazk nastal, tajke zjednoćenstwa hižo nimamy.

□ Starosta Čěskeho sokołskeho zwjazka ČOS je inženjer Miloslav Pleskač, městostarosta docent dr. Jiří Žižka, načolnik Vratislav Svatoň, načolnica Jarina Žitná.

□ Starosta pólskeho Sokoła je dr. Andrzej Bogucki, načolnik Andrzej Bretkowski, hlowna jednacelka Hanna Rogowska.

□ Bamž Jan Pawoł II. bu w léće 1997 čestny člon pólskeho Sokoła. Tež kardinal Józef Glemp je so titul spožči.

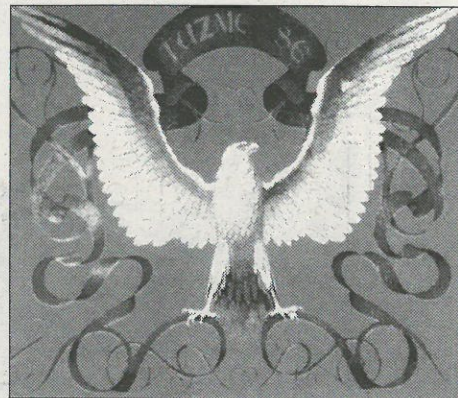
□ Prezident IOC A. Samaranch budže 1. julija hósć XIII. wšosokołskeho zléta w Praze.

□ Sokołstwo w Čěskej a Słowakskej je do župow rozjadowane, kotraž maja swoje mjena po znatych wosobinach. Tak je Bratislavská župa

Słowjanskeje, Chorwatskeje, Serbiskeje, Bóharskeje, Ruskeje, Galiciskeje a Ukrainy, kotrychž wobdźělnicy wustupichu ze samostatnymi składbami na zletnišću na Letni a so wobědžowachu na mišterstwach słowjanskeho sokołstwa. Často so přewjedžu z hromadne zwučowanske lěhwa a zajězdy na sokołske wustupy we wšelakich krajach. Přeni starosta SSS bu dr. Josef Scheiner a po jeho smjerći w léće 1932 dr. Stanislav Bukovský, kiž pak we wójnje zahiny.

Po wójnje so sokołske organizacije w statich „wuchodneje sfery“ politiskeje situacije dla njewobnowichu. Hakle po léće 1990 so někotre z nich znova k žiwjenju přizjewjeja a zwrastnjeja zajim na člonstwie w Swětowym zwjazku sokołstwa, založenym w léće 1993. Tež tute sokołske zjednoćenstwo wuziwa skrótěnku SSS. Tuchwilu su jeho člonoj Ameriski sokołski zwjazk, Čěski sokołski zwjazk, Džělačerski ameriski Sokol, Słowakska TJ Sokol w USA, Sokołska župa Awstralska (z někotrymi jednotami w Južnej Africe), Wukrajny zwjazk sokołstwa (za zapadnu Europu) a Zwjazk pólskeho sokołstwa we Wařawje. Sydło SSS je w Tyršowym domje w Praze a jeho rada so schadzuje při rozdělňnych přiležnosćach (w běhu zléta we wukraju a pod.). We wobłuku SSS bu postajena nawodna rada, kotraž realizuje plan z hromadnych wobědžowanjow a wukmanjenje nazwučowarjow, liči tež z nazwučowanjom składow za XIII. wšosokołski zlět 2000, za kotryž so tež wukrajni zwučowarjo zajimuju.

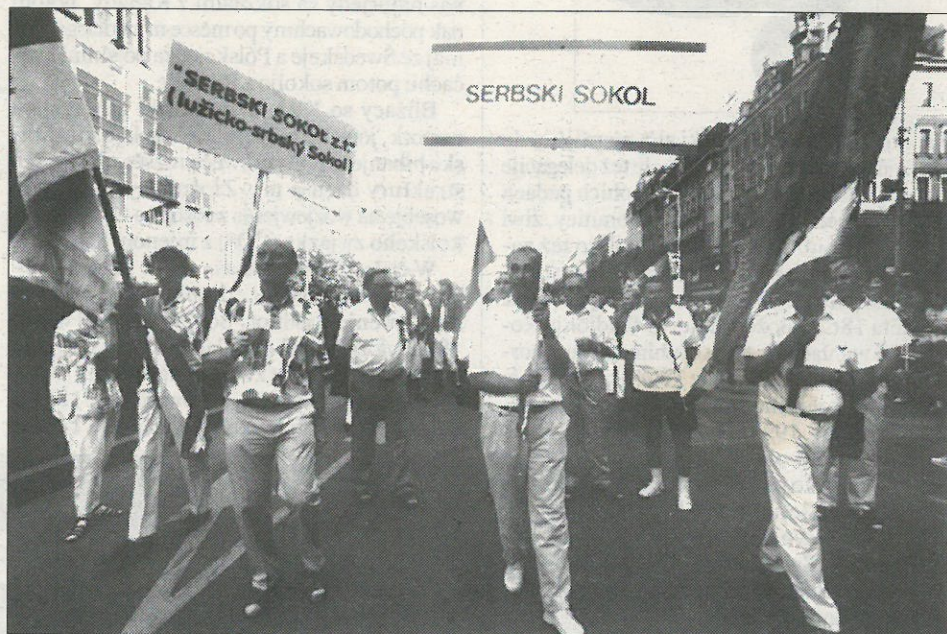
Nimo mjenowaných organizacijow so k so-

Najstarša chorhoj čěskeho Sokoła.

budžetu přizjewjeja druha pólska sokołska organizacija ze sydłom w Krakowje, Juhosłowjanski Sokol w Beogradze, Juhosłowjanski Sokol we wukraju, Serbski Sokol (Lužicko-srbický Sokol – wuzběhnyl M.K.), Ukrainski Sokol a Ruski Sokol. Dalsje tři organizacije – Pólski Sokol w USA, Katolski Sokol w USA a jednotka Sokol-Orel w New Yorku njesu dotal styki k SSS nawjazali. Na cyłym swěće je něhdze 300 000 sokołow na štyrjoch kontinentach a njeńdže jenož wo čěšćinu abo słowakšćinu rěčacych krajanow a jich potomnikow. Móc sokołstwa a jeho woblubowanosć na swěće traje hižo 130 lět.

Zlata Kozáková
(Z čěskeho časopisa SOKOL,
přeložil a skrótił Mikra)

Na wobrazu widimy čolo delegacije Serbskeho Sokoła při swjedźenskim čahu po Praze składnostnje XII. wšosokołskeho zléta w léće 1994. Za wobdźělnikow zwostanje to njezapomnite dožiwjenje. Foto: SN/M. Bulank

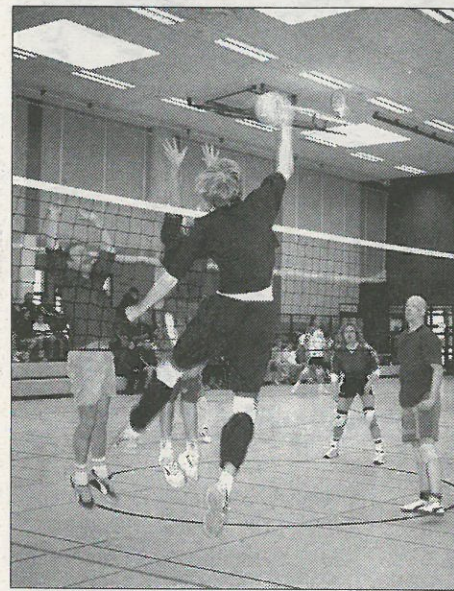
pa Masaryková, wuchodočeska Pippichová abo sewjeročeska Fügnerová.

□ W USA mamy wjacore sokołske zwjazki – jich mjena su na přikład „Americká obec sokołska – AOS“, „Slovenská tělocvičná jedno-

ta Sokol v U.S.A. (Sokol USA)“ abo „Dělnický americký Sokol – DAS“.

□ W Beogradze skutkowacy sokołski zwjazk mjenuje so dale „Soko Jugoslavie“. Naš Serbski Sokol ma tež z nim wuske kontakty.

Za tydžeń w Radworju ...

Sceny ze 17. vollyballowego turněra wo pokal Domowiny zašće léto, kiž je so w Radworskej sportowej hali „Slavia“ wotměl.

Sobotu, 4. měrca, wotměje so w Radworskej „Slavii“ mjeztym 18. sokołski vollyballowy turněr wo pokal Domowiny. Po zahajenju we 8 hodź. chcemy wot 8.20 hač do popołnja dobyćerja zwěsćić a wšě dalsje městna wuhrać. Předsydstwo Serbskeho Sokoła je na swoim posedženju 11. februara hižo mustwa za jednotliwe stafle w předkole wulosowało. Podawamy tu zestawu předwidzanych šěsć stafłow.

Na polu A hraja: w stafli I

1. Mustwo „Rapaki“
2. Ženjoni Chróšćicy
3. Sokol Choćebuz-młodźina
4. Meja Radwor

w stafli II

1. Serbska šula Chróšćicy
2. Mustwo 12/94
3. Sokol Budyšin I

Na polu B hraja: w stafli III

1. Serbska młodźina Budyšin
2. Serbska šula Budyšin
3. Mustwo 12/96
4. Serbski gymnazij Budyšin 11. lětnik

w stafli IV

1. Šula Čišinskeho Pančicy-Kukow
2. Serbska šula Worklecy
3. Radijo Satkula

Na polu C hraja: w stafli V

1. Sokol Choćebuz-gymnazij
2. Měšane mustwo Worklecy
3. Serbski gymnazij Budyšin 12. lětnik
4. Sokol Budyšin II

w stafli VI

1. Serbska fachowa šula Budyšin
2. Swójba Korjenkec
3. NSLDž Budyšin

Dotalne turněry wo pokal Domowiny we vollyballu

léto	městno turněra	mustwa	dobyćerske mustwo
1983	Pančicy	3	Šula Čišinskeho
1984	Ralbicy	6	SWW Budyšin
1985	Budyšin	7	Słowjan Budyšin
1986	Slepo	7	Šula Ralbicy
1987	Ralbicy	8	Słowjan Budyšin
1988	Budyšin	10	SWW Budyšin
1989	Budyšin	10	SRWŠ Budyšin
1990	Budyšin	9	NSLDž Budyšin
1991	Budyšin	10	SRWŠ Budyšin
1992	Budyšin	9	wjesne mustwo Worklecy
1993	Worklecy/Ralbicy	12	studenca Drježdžany/Lipsk
1994	Ralbicy/Worklecy	17	Serbski gymnazij Budyšin-šulerjo
1995	Budyšin	17	eksdwanatki Serbskeho gymnazija Budyšin
1996	Worklecy/Pančicy/Chróšćicy	20	Słowjan Budyšin
1997	Radwor	21	Delnjoserbski gymnazij Choćebuz-šulerjo
1998	Kulow	19	Delnjoserbski gymnazij Choćebuz-šulerjo
1999	Radwor	24	Sokol Choćebuz-młodźina

Tež lětsa budže so zaso naša młodźina na 18. vollyballowym turněrje wobdźěli. Foto: Str.